

MOGUĆNOSTI RAZVOJA PEINTBOLA NA FRUŠKOJ GORI

ALEKSANDRA VUJKO, JOVAN PLAVŠA

Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Novi Sad, Srbija

Sažetak: Paintbol bi u prirodnom okruženju uticao na kompletan bio-psiho-socijalni status čoveka, tako da bi sama aktivnost bila jedan od najboljih sredstava otklanjanja negativnih efekata modernog načina života. U tom smislu za cilj rada je postavljeno da se prikažu dobrobiti koje paintbol može imati za čoveka i potencijali Fruške gore za njegovo upražnjavanje. Intervju sa stručnjacima iz Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine, Nacionalnog Parka i kluba za paintbol, pomoglo je u analizi prednosti i nedostataka, povoljnosti i nepovoljnosti paintbola kao dela turističke sportsko-rekreativne antistres ponude Fruške gore.

Ključne reči: rekreacija, turizam, antistres, paintbol, Fruška Gora

Uvod

Razvoj nekog područja za određen oblik sportsko-rekreativnih aktivnosti u okviru sportsko-rekreativnog turizma, pre svega zavisi od prirodno-geografskih predispozicija za razvoj određene aktivnosti ali i od afiniteta, zdravstvenih i kondicionih predispozicija turista (Plavša, Romelić, Vuksanović, 2009). Fruška gora predstavlja jedan od dva planinska predela u Vojvodini i jedan od najatraktivnijih rekreativnih prostora za velike emitivne centre u Srbiji, pre svih Novi Sad i Beograd. Svojim pravcem pružanja, zapad - istok, i dužinom od oko 80 km, ova niska planina ostrvskog tipa sa vrhovima Crveni čot (539 m), Orlovac (512 m), Iriški venac (490 m) i drugi (Petković i drugi, 1976; Dragutinović, 2000; Obradović, 2006), a predstavlja planinu čiji se potencijali prvenstveno mogu usmeriti ka razvoju turizma izletničkog tipa, a posebno paintbola kao dopunskog sadržaja mnogih rekreativnih aktivnosti (Hayward, 2001; Hudson, 2003; Buckley i drugi, 2007; Vujko, 2008). Imajući sve ovo u vidu, postavila su se dva cilja do kojih se u radu pokušalo doći. Prvi je da se paintbol prikaže kao specifična sportsko-rekreativna aktivnost, pogodna za gotovo sve populacije i kao takva veoma delotvorna u borbi protiv stresa. S tim u vezi je i drugi cilj rada kojim su se nastojali prikazati potencijali Fruške gore za ovakav vid sportsko-rekreativne aktivnosti.

METODOLOGIJA

Istraživanje je bilo kombinacija kvantitativnih metoda (statistika i internet analize) i kvalitativnih metoda (intervju, razgovor i pisani dokumenti). Uzorak je sačinjavao 191 ispitanik, „slučajni prolaznik“, sa područja Novog Sada. Dobijeni podaci su obrađeni odgovarajućim statističkim metodama deskriptivnog i komparativnog karaktera, čime je omogućena eksplikacije rezultata istraživanja i izvođenje određenih zaključaka. Za potrebe rada urađena je i analiza prednosti i nedostataka, povoljnosti i nepovoljnosti paintbola a u tu svrhu razgovarano je sa svima koji direktno ili indirektno čine da turizam nacionalnog parka i njegove neposredne okoline funkcioniše u sadašnjem obliku. Razgovarano je sa zaposlenima u Nacionalnom parku, predstavnicima turističke organizacije Vojvodine, zaduženima za pitanje Fruške gore pri pokrajinskom sekretarijatu za zaštitu životne sredine i predsednikom paintbol kluba „Monks“, iz Vrdnika.

REZULTATI I DISKUSIJA

Iz tabela 1 i 2 kao i iz grafikonona 1 se vidi da je ukupan broj ispitanika koji su rangirali mogućnosti za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori, bilo 191, od čega je bilo 94 muškog pola i 97 ženskog pola.

Tabela 1. Rangiranje mogućnosti za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori

		Rangiranje mogućnosti za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori.					Ukupno
		1	2	3	4	5	
Pol	muški	1	12	15	18	48	94
	ženski	1	12	14	23	47	97
Ukupno:		2	24	29	41	95	191

Najveći broj ispitanika 95 (49,74%), je za potencijale Fruške gore za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma, dalo najvišu ocenu pet (5).

Tabela 2. Či skver (Pearson Chi-Square) test

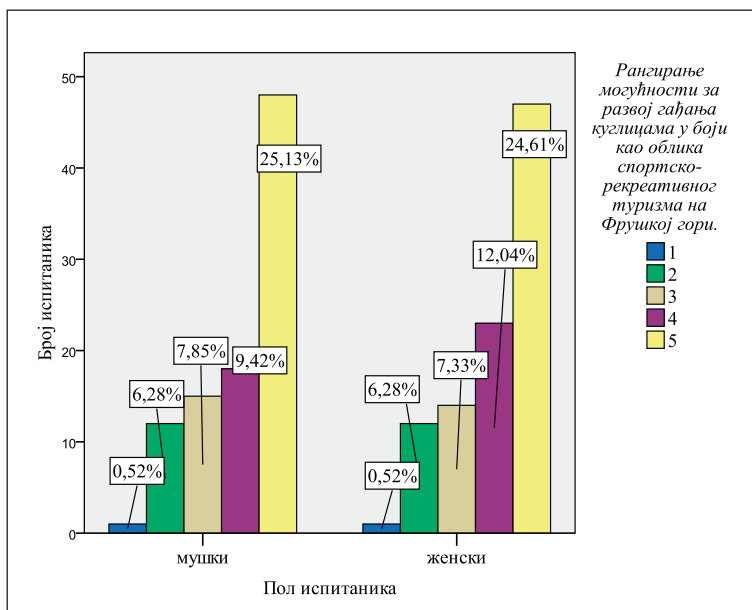
	Vrednost	df	Statistička značajnost (p)
Či skver test	0,608	4	0,962

S obzirom da je $p = 0,962$ tako da se uočava se da nije bilo statistički značajne razlike u odgovorima ispitanika oba pola.

Imajući u vidu da je osnovna hipoteza od koje se pošlo u radu bilo ispitivanje mišljenja ispitanika o potencijalima Fruške gore za ovakav oblik sportsko-rekreativne aktivnosti. Pozitivan stav o tome i ujednačeni odgovori bez obzira na pol ispitanika, bili su dovoljni iniciatori u nastojanju da se ukaže koji su to potencijali kao i na dobrobiti aktivnosti kada je borba protiv stresa u pitanju, a posebno s toga što na planini trenutno postoji samo jedan registrovani klub za gađanje. Paintbol je kao krajnje neobičan sport u Srbiju stigao 2001. godine, a danas u zemlji postoji oko trideset što takmičarskih, što rekreativnih klubova (www.paintball.in.rs).

Grafikon 1. Rangiranje mogućnosti za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori

Na Fruškoj gori ima mnogo potencijalnih terena za paintbol. Ono što bi moglo imati poseban značaj u ovom kontekstu su upravo tereni na naduvavanje koji bi mogli biti skoncentrisani unutar potencijalnih kam-

pova na planini ali i kupališnim zonama, što znači na fruškogorskim jezerima gde bi doprineli atraktivnosti i kompleksnosti ponude. Važno je istaći da tereni mogu biti postavljeni gotovo svuda a posebno u blizini naseljenih mesta (Tereni kluba „Monks“ se nalaze u blizini *Vrdnika*), ili drugih smeštajnih kapaciteta, što bi omogućilo upražnjavanje aktivnosti kao dopunskog sadržaja smeštajnih objekata i turističkih lokaliteta. Što se same igre tiče, paintbol je igra taktike i timskog rada a tek onda spretnosti, brzine i mašte. U opremu spadaju kombinezon, maska i puška a od vrsta igara najčešće se igraju igre “eliminacije“ ili “zarobi zastavicu“.

Imajući u vidu da Fruška gora predstavlja potencijal za razvoj paintbola, bilo je neophodno preći na drugi korak, a to je analiza prednosti (jake strane) i nedostataka (slabe strane) paintbola na planini kao i povoljnosti (šanse) i nepovoljnosti (pretnje) za razvoj ovakvog oblika turizma u budućnosti.

Tabela 3. Prednosti za razvoj sportsko-rekreativne aktivnosti paintbola na Fruškoj gori

Prednosti
<ul style="list-style-type: none"> - Uzbudljiva endorfinna igra; - Rekreativna aktivnost koja pomaže borbi protiv stresa; - Vid dopunskog sadržaja za mnoge druge aktivnosti na planini; - Održivi vid turizma. - Boja je netoksična, lako rastvorljiva u vodi i ne zagađuje okolinu.
Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak saradnje sa zvaničnim institucijama (Nacionalni park, grad Novi Sad, opštine, putničke agencije, klubovi i slično); - Nedostatak marketing aktivnosti kojim bi se igra promovisala;
Povoljnosti
<ul style="list-style-type: none"> - Umrežavanje klubova među sobom u cilju promovisanja igre na planini; - Osnivanje baznih logora sa kojih bi se mobilni tereni mogli preneti na bilo koji deo planine; - Vid dopunske ponude za što duži i kvalitetniji boravak.
Nepovoljnosti
<ul style="list-style-type: none"> - Slaba promocija igre na nivou cele države; - Nepostojanje aranžmana baziranih na gađanju kuglicama u boju kao vidu dopunske ponude; - Neinformisanost građana o postojanju terena.

Rezultati analize dali su veoma interesantne podatke. Potencijali za razvoj paintbola su realni, a sportsko-rekreativni turizam baziran na antistres aranžmanima, čak poželjan oblik turizma na prostoru nacionalnog parka Fruška gora.

ZAKLJUČAK

Prednosti za razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori ogledaju se u uređenju i opremanju prostora Fruške gore u funkciji razvoja takvog oblika turizma, ali i obezbeđenja uslova za aktivan odmor i rekreaciju stanovnika kontraktivne zone i drugih posetilaca. Imajući to u vidu, onda bi se razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma na Fruškoj gori trebao usmeriti na opremanje, uređenje i korišćenje prostora usklađeno sa principima održivog razvoja koji podrazumevaju zadovoljenje potreba zaštite, očuvanja i unapređenja prostora, ali i obezbeđenje uslova da boravak u toj sredini. Sledeća povoljnost bi se ogledala u opredeljenju za one oblike sportsko-rekreativnog turizma, odnosno takav turistički proizvod koji je konkurentan na turističkom tržištu – bilo kao specifičan (oslonjen na primarne atraktivnosti prostora), ili koji je deficitaran na turističkom tržištu Srbije (sportsko-rekreativna

ponuda bazirana na paintbolu u Srbiji jeste deficitarna tako da se upravo u uspostavljanju takve ponude ogleda jedna od šansi za razvoj sportsko-rekreativnog turizma na planini).

Posmatrajući sve do sada navedeno, možemo zaključiti da je u radu dokazano da bi se buduća sportsko-rekreativna ponuda Fruške gore trebala oslanjati i na ponudu paintbola u sklopu drugih sportsko-rekreativnih ponuda planine (planinarenje, biciklizam, terensko jahanje i drugo). Za razvoj aktivnosti postoje realni potencijali kada je planina u pitanju ali i određeno interesovanje od strane potencijalnih korisnika. Dakle, razvoj paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma potrebno je koncipirati tako da teče stalno u vremenu i prostoru, a u prvoj fazi opredeliti se za one prostore na Fruškoj gori čija organizacija može startovati odmah i bez velikih finansijskih ulaganja (mobini tereni na naduvavanje postavnjeni u neposrednoj blizini objekata za smeštaj). To znači da jedna od šansi za razvoj ovakvog oblika sportsko-rekreativnog turizma leži u razvijanju svih onih prostora na Fruškoj gori koji ne zahtevaju velika ulaganja ali traže dobru organizaciju turizma i kompletan marketing. Imajući u vidu da je motiv zdravlja jedan od vodećih motiva savremenog sportsko-rekreativnog turizma, onda su utemeljene sve neophodne determinante razvoja paintbola kao oblika sportsko-rekreativnog turizma, a samo od ljudskog faktora zavisi tempo tog razvoja.

LITERATURA

1. Buckley, R., and other (2007): Adventure Tourism, CABI Publishing, Wallingford.
2. Vujko, A., (2008): Fruška gora - destinacija za biciklistički turizam, (magistarski rad), Fakultet za sport i turizam, Novi Sad.
3. Dragutinović, Z. (2000): Turistička prezentacija geo-nasleđa Fruške gore, diplomski rad, Prirodno matematički fakultet, Institut za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Novi Sad.
4. Obradović, S. (2006): Turistička valorizacija Nacionalnog parka «Fruška gora» i održivi razvoj, magistarski rad, Prirodno matematički fakultet, Institut za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Novi Sad.
5. Plavša, J., i dr. (2009): Active Holiday in Mt. Zlatibor County. Naučno stručni časopis iz turizma Turizam, Vol. 13 Issue 1 (2009), p. 28-44, Prirodno matematički fakultet, Novi Sad.
6. Petković, K. i dr. (1976): Fruška gora- monografski prikaz građe i tektonskog sklopa. Matica Srpska, Novi Sad.
7. Hayward, P. (2001): Leisure and Tourism, Heinemann GNVQ Intermediate, Heineman, Oxford.
8. Hudson, S. (2003): Sport and adventure tourism. The Haworth Press, Inc., Binghamton.
9. www.paintball.in.rs

DETERMINANTS OF DEVELOPMENT PAINTBALL ON FRUŠKA GORA MOUNTAIN

ALEKSANDRA VUJKO, JOVAN PLAVŠA
University of Novi Sad, Faculty of Science, Novi Sad, Serbia

Abstract: Paintball in the natural environment affected the entire bio-psycho-social status of man, so that the activity itself was one of the best means to remove the negative effects of modern life. In this sense, the goal of study was to show the benefits of paintball that may have and the potential of Fruška gora mountain for its exercise. Interviews with experts from the Provincial Secretariat of Environment, the National Park and paintball club "Monks" from Vrdnik, assist in the SWOT analysis.

Keywords: Recreation, Tourism, Antistress, Paintball, Fruska Gora